

FESTIWAL
STRASZKÓW
ŚLĄSKICH

KTW_ Polska
GZM_ Stolica
2027 Kultury

„Widziadła”

KONKURS LITERACKI dla młodzieży i dorosłych inspirowany śląskimi legendami

Opis konkursu:

Dawno temu, pośród Ślązaków, żyły magiczne istoty... Ukrywały się w piwnicach, lasach, wśród łąk i zbóż... Jedne budziły lęk, inne potrafiły sprzymierzyć się z ludźmi. Spośród nich szczególnie chcemy zwrócić Waszą uwagę na Meluzynę, Południcę oraz Muzykalnego Diabła.

Wybierz jednego z tych niezwykłych bohaterów i wciel się w jego postać. Opowiedz w pierwszej osobie: jak mógł wyglądać dzień tej istoty? Co najbardziej ją drażniło lub niepokoiło? Czy była tylko postrachem, czy może skrywała w sobie tęsknotę lub inne, mniej oczywiste uczucia?

Daj się ponieść wyobraźni i pokaż, jak naprawdę mogło wyglądać życie śląskich widziadeł!

Meluzyna - Jedna z popularniejszych legend o Meluzynie dzieje się w Cieszynie, gdzie z dalekich krajów przybywa księżniczka Meluzyna na cieszyński zamek, by zdobyć serce wybrednego księcia. Jej majątek i wygląd – piękne czarne włosy, oczy i jasna cera, szybko zdobyły uwagę księcia. I tak piękna Meluzyna poślubiła księcia Bolka pod warunkiem, że każdej soboty nikt nie będzie naruszał jej prywatności. Przez długi czas trwało ich szczęście, aż ciekawski książę złamał obietnicę i podglądał żonę w kąpielni. Ku jego przerażeniu, zamiast nóg ujrzał rybi ogon i skrzydła. Odkryta Meluzyna wzleciała w powietrze na swych smoczyczych skrzydłach i już nigdy nie wróciła. Od tamtej pory mieszkańcy mówią, że wiatr zawodzący w zamku to jej smutny głos, unoszący się nad miastem w żalu za utraconą miłością i utraconym potomstwem, które umarło przez złamaną obietnicę.

„Według podań ludowych, Meluzyna była niegdyś piękną kobietą, która za swą pychę, grzechy i brak troski o własne dzieci została wypędzona na nędzę i słotę. Odtąd błąka się po świecie szukając spokoju, a jej nadejście zawsze zwiastuje porywisty wiatr lub deszcz.

Słyszając ją, należało szybko otworzyć okno i rzucić na wiatr szczyptę mąki lub soli, by mogła nimi nakarmić swoje zgłodniałe dzieci.”

Południca (Połednica) - „Demon ten pojawiał się w okresie dojrzewania zbóż, najczęściej w samo południe. Południce były różnie opisywane, przeważnie jako kobieta odziana w białe lub błękitne szaty z chustką zawiązaną pod szyją, która nie reagując na nic idzie przed siebie. Południca zjawiała się zwykle w pierwszej popołudniowej godzinie, najczęściej w bezchmurne i gorące dni. Jeśli była bardzo zła, wtedy dusiła ludzi, skręcała im karki, łamała ręce i nogi. Czasem zaś tylko straszyla, a tych, którzy nie mieli przy mocnym słońcu nakrycia głowy, przyprawiała o ból nie do wytrzymania.”

Diobół - „Według śląskich wierzeń diabła można rozpoznać po nogach zakończonych kopytami, rogach na głowie i zapachu siarki. Czasem też kuleje, która to ułomność wywodzi się stąd, że spadając z nieba złamał nogę. Na ziemi może jednak przyjąć również każdą inną postać z wyjątkiem gołębia i baranka (atrybuty chrześcijaństwa). Najczęściej mieszka w starych spróchniałych drzewach lub piecach.” Diabły porywały dusze ludzi do piekła. Niektóre z nich, np. diobół knurowski - kochały dźwięk skrzypiec... stąd wzięła się legenda o muzykalnym diable.

Fragmenty książki: „O dioble złośliwym i utopku życzliwym czyli legendy i wierzenia powiatu gliwickiego”

Wciel się w wybranego stwora z powyższych i stwórz narrację do postaci w pierwszej osobie: jak mógł wyglądać ich dzień? Co go lub ją drażniło najbardziej? Czy był „tylko” straszny? Może za czymś lub za kimś tęsknił? Teksty powyżej to tylko inspiracje - jeśli znasz inne legendy lub podania na temat ich wyglądu, zachowań - wykorzystaj te, które bardziej do Ciebie przemawiają.

Wybrane teksty zostaną nagrane jako narracja w instalacji artystycznej: „Widziadeł”, czyli projektu video-artów, które staną się częścią Wizualnego Słownika Legend Śląskich.
Inspiracje można zaczerpnąć ze strony festiwalu: festiwalstraszkow.majstryimaszkety.pl

Regulamin konkursu:

Organizatorem konkursu jest Fundacja Majstry i Maszkety.
Czas trwania konkursu: od 12.07 do 7.09.2025 r.

§1. Postanowienia ogólne

1. Cele konkursu:
 - a) Rozbudzanie i rozwijanie wrażliwości oraz zdolności i umiejętności literackich młodzieży i dorosłych;
 - b) Rozwijanie wyobraźni Ślązaków, bazując na rodzinnych opowieściach lub tych przeczytanych w wybranych źródłach o Śląsku;
 - c) Zachęta do współtworzenia projektu „Widziadła” i spojrzenia na legendy współczesnym okiem;
 - d) Popularyzacja śląskich twórców na rynku polskiej sztuki;
 - e) Popularyzacja dziedzictwa kulturowego Śląska poprzez upowszechnienie wiedzy na temat śląskich stworów i legend.
2. Uczestnicy konkursu

Konkurs zostanie przeprowadzony wśród młodzieży od 16 roku życia i dorosłych zamieszkujących Województwo Śląskie.

§2. Założenia organizacyjne

3. Do konkursu przystępują młodzież od 16 roku życia i dorośli, zwani dalej Uczestnikami konkursu:
 - a) Uczestnicy mogą nadesłać na konkurs do dwóch tekstów;
 - b) Teksty konkursowe muszą być pracami własnymi, nigdzie wcześniej niepublikowanymi, ani nieprzedstawianymi na innych konkursach;
 - c) Organizator w przypadku koniecznym zastrzega sobie prawo do skrócenia tekstu lub wybrania fragmentu, na potrzeby spójności z video-artem podczas jego pokazu;**
 - d) Organizator zastrzega sobie prawo do nieodpłatnej publikacji zgłoszonych tekstów i wykorzystywania ich jako element instalacji z video-artem oraz w przyszłości na rzecz większej instalacji docelowej: **Wizualnego Słownika Legend Śląskich;**
 - d) Udział w konkursie jest bezpłatny.
4. Wymogi formalne:
 - a) Zadaniem uczestników konkursu jest napisanie tekstu literackiego w pierwszej osobie, wcielając się w postać wybranego Straszka: Meluzyny, Diabła lub Południcy. Opis należy zmieścić od 250 do 350 słów. Opis powinien mieć tytuł oraz powinien być opatrzony imieniem i nazwiskiem lub pseudonimem literackim autora.
 - b) Prace można dostarczyć w następujący sposób:
 - osobiście (po wcześniejszym umówieniu) do 7.09.2025 r. na adres fundacji: Bednarska 8, Gliwice 44-100 w opisanej kopercie „Widziadła” - konkurs literacki wraz z informacjami na temat autora (na osobnej kartce): imię, nazwisko, wiek, adres i numer telefonu, e-mail, zawód

oraz wyrażeniem zgody na przetwarzanie danych przez Organizatorów (wzór poniżej). W przypadku nieletnich - dodatkowo zgoda rodzica na wzięcie przez dziecko udziału w konkursie oraz wyrażeniem zgody na przetwarzanie danych przez Organizatorów.

- w formie cyfrowej do 7.09.2025r.: dopuszczalne pliki to PDF na adres email fundacji: fundacjamajstryimaszkety@gmail.com wraz z informacjami w osobnym pliku na temat autora: imię, nazwisko, wiek, adres i numer telefonu, e-mail, zawód oraz wyrażeniem zgody na przetwarzanie danych przez Organizatorów (wzór poniżej). W przypadku nieletnich - dodatkowo skan zgody rodzica na wzięcie przez dziecko udziału w konkursie oraz skan zgody na przetwarzanie danych przez Organizatorów.

INFORMACJA O PRZETWARZANIU DANYCH OSOBOWYCH

Udział w konkursie pt. „Widziadła” organizowanym przez Fundację Majstry i Maszkety wymaga rejestracji uczestników. Podanie danych jest dobrowolne, ale konieczne do wzięcia udziału w konkursie. Dane te przetwarzamy w celach organizacyjnych, niezbędnych dla realizacji konkursu – do wyłonienia zwycięzcy, przyznania nagrody, działań promocyjnych oraz upublicznienia danych osobowych laureatów konkursu. Udział w konkursie jest równoznaczny z akceptacją regulaminu. Administratorem danych jest Fundacja Majstry i Maszkety z siedzibą w Gliwicach przy ul. Bednarskiej 8, Gliwice. Osobie, której dane dotyczą, przysługuje prawo dostępu do treści jej danych oraz możliwość ich poprawiania lub usunięcia.

Podpis Uczestnika konkursu i w przypadku osób nieletnich - rodzica/opiekuna.

5. Przebieg konkursu:

- a) Ocenę prac przeprowadzi komisja konkursowa powołana przez członków Fundacji Majstry i Maszkety, w której skład wejdą członkowie zarządu fundacji, partnerzy projektu oraz wybrani śląscy artyści;
- b) Decyzje komisji są ostateczne;
- c) Kryteria oceniania prac:
 - Spełnienie wymogów formalnych;
 - Zgodność tekstu z tematem;
 - Wartość merytoryczna;
 - Metaforyka i tajemniczość;
 - Oryginalność/innovacyjność.

6. Nagrody:

- a) Organizator przyzna nagrody rzeczowe autorom trzech najlepszych prac oraz wyróżnienia. Komisja może rekomendować przyznanie nagród równorzędnych, bądź może zarekomendować nie przyznanie nagrody danego stopnia;
- b) Przewiduje się także dyplomy dla laureatów;
- c) Minimum 3 teksty konkursowe, wybrane przez komisję, staną się częścią projektu „Widziadła” i będą stanowiły narrację do video-artów podczas ich pokazów oraz zostaną opublikowane na stronie internetowej festiwalu i w mediach społecznościowych oraz innych kanałach informacyjnych w celach promocyjnych;
- d) Każdy pokaz będzie zawierał informację o autorze/ autorce tekstu - pseudonim artystyczny lub imię i nazwisko wedle woli autora/ autorki;
- e) Organizator doloży wszelkich starań o poszanowanie praw autorskich osób biorących udział w konkursie.

§3. Pozostałe ustalenia

1. Wszystkich Uczestników zapraszamy na otwarcie festiwalu 31.08.2025 r. i rozstrzygnięcie konkursu z wystawą i rozdaniem nagród 11.10.2025 r. Uczestnicy zostaną powiadomieni o dokładnej godzinie i miejscu wydarzenia minimum tydzień przed wyznaczonym terminem.
2. Organizator zastrzega sobie prawo zmiany Regulaminu lub terminów wydarzeń w czasie trwania konkursu, przy czym zmiany te nie mogą mieć wpływu na prawo Uczestnika do

nagrody. Wszelkie zmiany dotyczące Konkursu będą zamieszczane na stronie internetowej: www.festiwalstraszkow.majstryimaskety.pl

3. Nadesłanie prac na Konkurs jest jednoznaczne z akceptacją warunków niniejszego regulaminu.

4. W sprawach, nieuregulowanych powyższymi zapisami – rozstrzyga komisja konkursowa.

5. Organizator konkursu nie ponosi odpowiedzialności za konsekwencje podania w zgłoszeniu, przez Uczestników Konkursu nieprawidłowych danych, jak również za nieprawidłowości i opóźnienia związane z nieprawidłowym działaniem skrzynki e-mail.

6. Autor zachowuje prawa autorskie osobiste, a Organizator uzyskuje prawo do nieodpłatnego wykorzystania tekstu w ramach projektu i jego promocji.

7. Udział w Konkursie jest równoznaczny z wyrażeniem przez Uczestników zgody na przetwarzanie przez Organizatora ich danych osobowych na potrzeby Konkursu.

8. Organizator konkursu nie ponosi odpowiedzialności wobec osób trzecich za naruszanie praw autorskich w treści prac doręczonych Organizatorowi konkursu.

9. W sprawach nieunormowanych w niniejszym regulaminie, zastosowanie mają przepisy Kodeksu Cywilnego oraz innych przepisów powszechnie obowiązujących.

10. Zapytania dotyczące konkursu można kierować na adres e-mail: fundacjamajstryimaskety@gmail.com.

Wydarzenie odbywa się w ramach programu Spójnik, który jest częścią programu Katowic i Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii jako Polskiej Stolicy Kultury 2027. Zrealizowano z udziałem środków finansowych z budżetu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. www.katowicegzm2027.eu